

Observatoriul este de două ori în săptămână, miercuri și sâmbătă.

Prețurile

pentru Sibiu pe 1 anu întregu 7 fl., pe 6 luni 3 fl. 50 cr. — dusu la casa cu 1 fl. mai multu pe anu; — trimisii cu post'ă în laintrulu monarhiei pe 1 anu întregu 8 fl., pe 6 luni 4 fl. — În strainatate pe 1 anu 10 fl. s'au 22 franci, pe 6 luni 5 fl. s'au 11 franci; — numeri singuratici se dau câte cu 10 cr.

OBSERVATORIULU

Diariu politicu, national-economicu și literariu.

Orice inserate, se platescu pe serie s'au linia, cu litere merunte garmoudu, la prim'ă publicare câte 7 cr., la adou'ă și a treia câte 6 cr. v. a. și preste aceea 30 cr. de timbru la tesaurulu publicu. Prenumeratiunile se potu face în modulu celu mai usioru prin assemnatiunile postei statului, adresate de a dreptulu la Redactiunea Diariului Observatoriulu în Sibiu.

Nr. 67.

Sibiu, 19/31 Augustu 1878.

Anulu I.

Scrisori politice dela Ludovicu Kossuth.

I. Gubernatorulu de odin'ora alu Ungariei este cunoscutu betraniloru nostrii că urditiuru terribilei revolutiuni din anii 1848/9 că celu mai aversunatu inamicu alu dinastiei Habsburg-Lotharingi'a și totu-odata că omu, la a carui indemnu au versatu torenti de sange romanescu. Dupa anctiunarea dualismulu din 1867 monarhulu nostru datu amnesti'a generale pentru toti emigranti politici, cu singur'ă conditiune, că se depuna juramentulu prescisu pentru toti cetatenii statulu. L. Kossuth a respinsu amnesti'a și a remasu ecsilatu e buna voia în Itali'a la Colegno (al Baraccone) pr'ope de Turinu. Elu inse urmareste și de acolo u atentiune incordata decursulu evenimenteloru din atri'a sa. Omu acum de 76 ani, dara conservatu inel, se mai bucura de tota vig'orea spiritulu seu. U momente critice Kossuth scrie la omeni din artid'ă sa câte o epistola lunga, în care supune u critica aspra nu numai actiunea ministeriulu, ci și a dietei. Inamicu declaratulu alu dualismulu, ba ocmai și alu uniunei personale, face partidei cesteia concessiuni, dara sapa mereu sub dualismu. În dilele trecute Kossuth întrebatu de faimosulu gnatiu Helfy, nu cum-va ar fi mai bine că partid'ă niunei personale între impregiurările actuali europene și austro-unguresti se ad'opte politic'ă abstinentiei, se nu al'ega deputati la dieta, se lase pe ualistii din ambele partide că se-si faca de capu.

Kossuth respunde lui Helfy în 26 și 28 Iuliu. Aarendunise noue, că acelu omu cumplitu este nformatu mai bine de câtu ori-care altulu despre lanurile secrete europene și austro-unguresti, și rediendu ca catastrofele pe care le prevede Kossuth, totu se aiba influentia decisiva chiaru și asupr'ă n'ost'ă, — din lungile sale deductiuni vomu sc'ote re câtu ne permitu impregiurările, macaru numai deile principali.

Amu premissu mai susu, că Kossuth este inamicu declaratulu alu dualismulu. Elu adeca e coninsu, că Ungari'a și provinciile asia numitei cor'one unguresti, în locu se ajunga la ceva prin dualismu, a cadea în sierbitute noua. Din ac'asta cauza Kossuth combate politic'ă comitelui Andr'assy că și de alui Col. Tisza cu termini asia de aspri și nerutiatori, în câtu noi ne miramu cum acele epistole le sale se vedu publicate și în foile ministeriale nagiare. Kossuth demust'ă, că noulu dualismu este multu mai reu pentru Ungari'a de câtu pentru urci pacea dela San-Stefano. Elu afla, că caracterulu politicu dispere din Ungari'a și corup'iunea morale ce amenintia cu ruina totale nu-si nai are alta parchia de câtu numai în antic'ă Rom'ă, pre candu se radică și femeiloru altarie, era la câte unu calu imperatescu se dá titlu de consulu. Adevrata prostituțiune politica (Valóságos politikai prostitutio) domina în Ungari'a. Dualismulu este unu desastru, capitulatiune rusin'osa. Dandu a fostu vorba de banca și de cele 80 de milli'one, C. Tisza dupa ce — isi calcă program'ă proprie, avu fruntea se se escudie cu regele „care ar fi ingrigiatu pentru unitatea monarhiei, dinaintea careia ar trebui se dispara ori-care alte respecte“. Dara la 1888 va vedé de siguru cine va traí, catastrofa terribile care va urmá din ac'asta politica de „Muss sein“ venita chiaru și asupra dinastiei. Tisza se inchina austriaciloru, era Andr'assy se inchina lui Bismark. Tisza de 3 ani înc'oce administra tier'ă în modulu celu mai nerusinatulu (a leg arczátlanabb modban); elu a calcatu t'ote promissiunile solemne, a facutu pe natiune se capituledie, a falsificatu sistem'ă reprezentativa, a facutu că deputatii se nu-si mai tiena promissiunile date cătra alegatori f'ora că acesti-a se le p'ota luá mandatulu. Ac'asta sistem'ă este mai rea decâtu absolutismulu declaratulu, și ea este o crima terribile (rettenetes bűn) care merita ecsiliu (ostracismus). Dupa Kossuth a mai tiena pe Tisza la guberniu semnifica a decretá politicea de prostituțiune premiu și a marturisí că dela natiunea magiara a disparutu nu numai sentimentulu constitutionale, ci și moralitatea. Se ne ferésca D-dieu, dara aci

s'ar potea aplicá cuvintele regelui Iugurtha dese despre Rom'ă în epocha coruptiunei: Éta o cetate de vendiare numai se-si afle comparatori.*)

În ac'asta stare a lucrurilor, în facia cu pericolele de care este amenintiatu monarh'ă și în specie Ungari'a, Kossuth inv'etia pe contrarii dualismulu, că se m'erga la urna, se-si puna candidati pre totu loculu, ori au maioritate ori nu pentru că d'ora pe calea ac'asta aru adauge multu pucinu că se incete prostituțiunea politica.

(Va urma).

Istori'a se repete. Ce-a fostu la 1865 este și astadi.

La amintirea metropolitulu Alesandru.

(Feder. Nr. 44 anu 1868.)

Pre candu esistá inca una imperatia austriaca și aceea cu multa „dibacia“ se indrepta de ministrulu f'ora portofoliu Mauritiu comitele Eszterházy spre desfacere, fericitulu metropolitu Alesandru în capu de i'erna mersese la Vien'ă spre a lucra acolo în caus'ă n'ost'ă nationala, cu descilinire spre a impetra unu congresu.

Epoc'ă sistarei și conchiamarea dietei Clusiane venise că unu fulgeru preste capetele romaniloru. Éca constelatiunile sub cari metropolitulu Alesandru la rogarea multora, se dusesse la Vien'ă.

Dupa înt'orcere, betranulu metropolitu spuse pre lungu și pre largu patianiele sale din Vien'ă în audiulu mai multora.

Intru memori'ă densulu, carea ne este pretiosa la toti, concede, dle red., unu micu spatiu notiiteloru, ce mi-amu facutu atunci de convorbirea densulu cu Eszterházy. Ea este interesante nu numai în câtu probéza animos'ă, cu care metropolitulu Alesandru apera caus'ă n'ost'ă nationala facia cu ori-ce strainu și în ori-ce tempuri, ci și spre caracterisarea moralei politice-diplomatice a omeniloru pre a caroru mana vine s'ortea pop'oraloru.

Metropolitulu isi-a inceputu istorisirea de la visit'ă facuta la Belcredi, carele i-a disu se cerce-teze pre Eszterházy între 2—3 și se se intieléga cu elu, că Mailatu nu este în Vien'ă.

Amu mersu indatu dupa 2 ore. Nu l'amu aflatu acasa! În alta di a trimisu de m'ă incunoscintiatu, că între 2—3 me va primi. Si m'ă și primitu.

Amu inceputu cu densulu ungureste. Éra elu mi-a disu: Se me ierti Escelentia, eu voui vorbi nemtieste, că în limb'ă ungurésca nu am deprindere. Me miru, cum Esc. Ta că episcopu gr. cath. indrasnesti a chiama la solidaritate pre unu episcopu orientalu. În ce pericolu poti bagá confessiunea prin una lucrare, ca și ac'asta! Ce va se dica ac'asta?

— Unu lucru prea neinsemnatu Escelentia. La Esc. V. sunt 4 confessiuni, și candu vinu înainte ale confessiunei, fiecare tiena cu dogmele sale. Dara candu sunt sub întrebare lucruri natiunale, atunci toti sunteti un'ă. Asia și noi, în cele confessionale tienemu de ale n'ost're, aceste nu le vomu cinsti lui S... și intru aceste nu suntemu un'ă, ci dorere! prea diversi. Éra intru cele nationale nemica nu dorescu mai multu, ca solidaritatea cu densulu.

— Escelentia ai facutu unu mare „lázitás“**) cu provocarea aceea, continua ministrulu cu asprime. Éra eu i-am respinsu:

— Eu-ti multiamescu, ca te declari asupra portarei mele asia cu ánima deschisa. Si eu asia vorbescu. La diplomatia nu me precep. Dara lázítás-ulu acela, de care vorbesti, intaritatiunea, în care se afla poporulu romanu, nice-de cum nu vine dela mine, ci purcede în modu f'orte naturalu din decretulu convocatoriulu la diet'ă clusiana, unde t'ote drepturile, ce natiunea romana a castigatu la anii 1863—1864 sunt ignorate. Poti socoti, că natiunea n'ost'ă, ce capetase drepturi sanctionate de monarhulu, câtu s'ă consternatu vedindu-se redusă éra la starea umilita de „clas'ă de poporu“. Că legea dela 1791, ce se iá de basa, cunósce numai

*) Eu urbem venalem, dummodo emptorem inveniat.

**) Turburare.

Red. Obs.

3 natiuni. Prin urmare natiunea romana este st'ersa din sinulu natiuniloru indreptatite în Ardealu, de si ea are lege noua sanctionata de monarhulu. Romanulu ca romanu nu are nece unu dreptu. Din decretulu acesta proveni lázítás-ulu celu mare alu romaniloru, éra epistol'ă mea cătra S. e numai effucssulu starei, în care se afla natiunea mea. Ba inca scrisorea mea e spre linistirea ánimiloru: că poporulu se mai usioréza vedindu, ca fruntasii sei pasiescu ca mediolocitori pentru cointelegerea și aperarea drepturiloru amenintiate.

De aci incolo s'ă tiesutu discursu lungu pentru concederea conferintieloru nationali, cu care idea ministrulu de locu nu voia se se impace dicundu, că prin conferintie s'ar c'resce intaritatea ánimiloru, între romani. — Concederea conferintieloru ar fi lucru f'orte nepoliticu. Acolo va fi diet'ă, veti mergea acolo și ve veti aretá dorintiele. Asia este voi'ă M. Sale. Veti incepe dela uniune.

— Natiunea romana nu a primitu nece una data legea aceea. Ea-si are legile sale sanctionate de maiestate, și tiena de aceea.*)

Din Bucovin'ă.

Uimitoriu este entusiasmulu, cu care se inbraci siéza și se inauguréza „Societatea pentru literatur'ă și cultur'ă romana în Bucovin'ă.“ Ea se crede ca unu stelpu puternicu alu romanismulu, ca unu faru luminatoru în intunecimea consciintei nationale.

Dara în curendu ce privesciste ti se presinta inaintea ochiloru? Spiretele incepu a se réci, a da inapoi și incetu pe incetu societatea ajunge în anii din urma mai ca la marginea disolvării.

Comitetulu prevede pericolulu, isi intr'arma poterile, se foloseste de t'ote mijlócele spre a repara reulu. Si lucrulu îi succede.

În usiurarea preliminarulu se propune o idee — cumpararea unei realitati pentru societate cu ajutorulu colectei. Pótease va inasa realiza ac'asta colecta? Speramu ca da! pentru ca:

„Si omeni și s'ortea

De-aru fi se te lovésca,

Mandri'a demnitatea

Se nu te parasésca,

asia canta poetulu în simtiementulu seu romanescu. Cumpeni-va deci mai multu s'ortea, s'au mandri'a și demnitatea n'ost'ă? Se n'avemu taria a ne feri de umilire și rusine? Se n'avemu curagiulu a ne implini o sfanta datorie?

Legile clemente și umane ale statulu nostru permitu desvoltarea fiecarei natiuni pe terenulu socialu și literaru. Si noi bucovinenii se nu consideramu ac'asta? Nu aratamu noi astfelu dispretiulu nostru ca cetateni și patrioti buni fatia cu datorile n'ost're catra statu? Fara indoiéla! pentru ca și moral'ă crestina pretinde, ca omulu nu numai se nu calce legile oprit'ore, ci se implinesca și pe cele sfatuit'ore. Nu ne face deci vinovati, dara aratamu dispretiu, nu pacatuimu dara ne compromitemu pe noi insine.

Si pentru ca se nu ne compromitemu, ca se nu traimu în rusine și umilire, se ne aducemu numai aminte ca de-si suntemu massa prevalenta în ti'era, avemu numai unu unicu institutu curatu nationalu „Societatea pentru literatur'ă și cultur'ă romana în Bucovin'ă,“ care cauta se o sprijinimu cu t'ota caldur'ă.

Speramu deci, ca infocarea ce-a isbucnitulu la infintiarea ei, din nou și puternicu se va aprinde în ánimelre bucovineniloru cu realisarea colectei, ce

*) Scen'ă dintre c. M. Eszterházy și metropolitulu Alesandru a fostu, dupa cum suntemu noi informati, multu mai turbur'osa, decâtu s'ă descriu aceea în „Federatiunea“ din a. 1868. Mai antaiu c. Eszterházy l'ă infruntatu în termini necalificabili, că-ci face cauza comuna cu metropolitulu Andreiu, dupa ce cu câteva septemani infruntase pe acesta, că-ci face cauza comuna cu cela; éra apoi numi pe romani tradatori de patria, că-ci participasera la senatulu imperiale din Vien'ă alaturea cu sasii și cu câteva magiari. În acelu minutu apoi mitr. Alesandru o înt'orse ministrulu Eszterházy cu cuvintele: „Ba tradatori sunt acei ministrii, carii au sedusu pe monarhu.“

Red.

are se se faca in favoarea cumpararii unora localitati potrivite pentru densa.

Cine vrea, pôte!

Vredu nobilimea noastră, vredu preotimea noastră, vredu intelegintia noastră, vredu poporul nostru din toate partile, colect'a, cumparatura de care ne este vorba va deveni o jucarie si fapta implinita.

Transilvania.

Brasiovu, 25/13 Aug. (Contra passivistilor). Micului tiran „Kelet“ dela Clusiu abia acuma, dupa-ce trecura alegerile, ii convine a se „inhatia“ érași de romani. In prinulu seu din Nr. 190 intréba, ca ce vréu passivistii, reproduce in escripte raportulu comisiunei maioritatiei alu carui coprinu ilu declara de calumnii neaudite, de vatamare a legiloru, de nebunii politice, prin care ar fi atacata (??) integritatea statului si s'aru vatama (??) simtiementele cetatieniloru statului, in fine elu amerintia cá toti tiranii cáti simtu cá n'au dreptu.

Vetamari de legi? In orice tíera civilisata si libera cetatienii se supunu la legi, au inse dreptulu a securatu de a le si critica, de bune, de rele, de salutarie, de perniciose; au dreptulu a cere modificarea, reform'a chiaru delaturarea acelor legi, despre care credu ei, cá sunt vatamátorie si stricacióse. Critice de acestea se facu si publica chiaru si in Ungari'a propria; mai pe fiacare di press'a magiara scarmana cáte una din legile existente si nici-unu ministru nu va cutedia se'i puna freu; din contra, ori-ce ministru cu mintea intréga astépta acestu ajutoriu dela pressa. Numai mici tirani dela Clusiu sunt asia de impertinenti, ca se voiésca a tienea gurile cetatieniloru statului astupate chiaru si la conferentiele electorali, déca acelea sunt romanesti. Asia! natiunea romanésca se contribue la statu cu avere si cu sange, dara nici unu romanu se nu cutedia a'si casca gur'a spre a face cunoscute dorerile si suferintiele sale. Si apoi acei omuleti mai cutédia a minti in faci'a Europei civilisate, cá ei sunt amici si aparatori ai libertatiei ei carii, cá tiranulu din Siracus'a, nu suferi nici simple observatiuni la legi recunoscute de cátra cei mai renumiti legisti de unilaterale si nedrepte. Ei se provóca necontentu la legi; dara la dreptu si dreptate sunt multu mai poltroni decâtu se aiba curagiulu a se provóca. Ei bine, tirani mitutei, némtiulu dice: Bange machen gilt nicht; éra romanulu: de frie'a ta nu vomu tacea. Kossuth alu vostru si cei 72 deputati Kossuthiani combatu chiaru legile fundamentali din toate poterile loru, cum se vede si din epistolele sale dela 26 et 28 Iuliu publicate tocma si de voi. Si ce diceti voi piticiloru la acelea atacuri? Inghititi la noduri cá bombele din Bosni'a; numai pe romani ati voi si considerati cá pe niste surdo-muti. Dara ce Kossuth si Kossuthiani? Press'a partidei Deakiste cu „P.-Naplo“ celu aristocraticu in frunte, bate pe fia-care di nu numai in ministrii cá in snopii de secara, éra pe Col. Tisza nu ilu scóte din tiranu,*) dara ataca si nou'a lege dualistica, cá si cum s'ar afla numai in proiectu, éra nu adoptata de maioritatile camerelor si sanctionata de monarchu. Asia, voue se ve fia permis totu, pe pamentu si in iadu, altora nimicu, anume romaniloru se le fia permis a plati pâna se spetescu, aisi pune sangele fiiloru nostrii la dispositiunea vóstra si-a tacea.

Dela Blasiu. (Fundatiunea mitropolitulu Alesandru St. Siolutiu). Ordinariatulu mitropolitanu in contielegere cu capitolulu convocase pe 2/14 Iuliu senatulu instituitu de cátra prea fericitulu mitropolitu Alesandru cu scopu de a'i esecuta ultim'a sa vointia depusa in Literele sale fundatiionali din 23 Aprile 1861. Membrii directiunei se adunaseru mai de inainte spre a cerceta computurile si a prepara proiectele necesarie prevediute in program'a compusa din 9 §§-i publicata in 9 Iuliu a. c. Dintre mireni esteri participara la lucrarile acelu senatu vreo 14 insi. Lucrarile senatulu compusu din capitulari si mireni se afla coprinse pe largu in procesele verbali luate si verificate dupa fia-care siedintia. Esenti'a loru este: cá dupace fondurile Siolutiane au crescutu pâna la sum'a de v. a. fl. 269,555 si cr. 15³/₄, plus mosi'a dela Springu, venitulu dela sum'a de 200,000 trebuie se se impartia in pensuni si burse conformu vointiei fundatorulu, éra cealalta suma se aiba a cresce érași pâna la 250,000 fl., dupa care totu in sensulu literelor fundatiionali, érași se voru separa 200,000 fl. spre acelasu scopu si 50 mii érași voru avea se crésca pâna la alte 250,000 fl.

*) P.-Naplo Nrii 200, 201, 202, 203.

si asia in indefinitu. Pensuni sunt a se da la 16 preotese veduve dupa diverse ranguri dela câte 100—150—200—300 pâna la 400 fl. Burse séu stipendie se voru da la 3 studenti de drepturi ori medicina afara din patria câte 400 fl. La 2 studenti de metalurgia, tehnica, pedagogia, séu sciintie reali, afara din patria, câte 300 fl. La 6 studenti de drepturi in patria câte 200 fl. La cinci din gimnasiulu superioare câte 100 fl. La alti 6 scolari din gimnasiulu infer. câte 60 fl.

Acestea pensuni si burse devinu curente din anulu acesta; dara nu se impartu estimpu dintr-o data toate, ci succesive in 3 ani, cá se nu se inchida calea si la alte persóne lipsite, pe mai multi ani inainte. Asia se intelegu publicatiunile respective. Cei ce voiescu a fi informati bine despre conditiunile acestoru fundatiuni, se isi castige literele fundatiionali tiparite la Blasiu 1870 (pretiulu? 30 cr?) Din acelea se vede, cá fundatorulu a facutu si salarie pentru 2 profesori si unulu de 300 fl. pentru una invetiátoria la scóla de fetitue din Blasiu, a infintiatu si unele dotatiuni anuali, anume pentru bibliotec'a seminariulu câte 60 fl., de premia la gimnasiu câte 60 fl., la trei biserici, din Bistra (unde fusese protopopu), din Simleu (unde functionase ca protopopu si vicariu) si Abrudu câte 50 fl. pe fiacare anu.

Vointi'a fundatorulu mai este, cá dupa ce capitalulu va ajunge celu pucinu la 1 milionu, atunci administratorii fonduriloru se fia obligati a infintia si una academia romanésca in Blasiu, séu airea dupa cum se va afla cu cale, mai inteieptieste.

Dela Mitropolitulu Al. St. Siolutiu au remasu si 9 opuri mspte, a le caroru titluri se vedu trecute in testamentulu seu din 1866. Din acelea 5 sunt teologice si mai alesu canonice; anume in opulu Nr. 1 se demustra, cá la nici-o auctoritate ecleziastica, fia ea ori-cátu de eminente, nu'i este permis a vatama, schimba ori sterge din vechile datine, usu, institutiuni si disciplina ecleziastica, fóra scirea si invoarea intregéi biserici.“ Auditi voi aceia, cari cutediati a rade barbile popiloru ruteni, si voi aceia, cari comiteti sacrilegiulu de a introduce limba straina in bisericile nationali si voi toti, cari ati inceputu a schimba chiaru si forn'a altarielor, — 4 opuri si nationali, din care 3 romanesci: Istori'a Horei, si a poporulu romanescu din muntii apuseni. — Opu poeticu, versuri de jale. — O seriósa cautare in trecutulu si viitoriulu natiunei romanesti. — Unulu ungurescu: Birálatnah ellenbirálatá az oláh nemzet származásáról (Anticritica despre originea natiunei romanesti).

Revista politica.

Asupra cestiunei, déca acuma dupa ce ocupatiunea pacifica s'au prefacutu in resbelu sistematicu si regulatu, mai este de lipsa a se incheia o conventiune cu Turci'a séu nu, domnescu diferentie de opiniuni esentiale in regiunile mai inalte din Vien'a. Comitetele Andrassy este de parere, ca chiaru si numai pro forma si pentru ochii lunei trebuie a se incheia, déca nu o conventiune, dara celu pucinn unu tractatu de ocupare cu Turci'a, de órece chiaru tractatulu dela Berlinu stipulésa o inteielegere ulterióra asupra ocupatiunei intre Austri'a si Turci'a. De alta parte inse, partid'a militara séu a generaliloru cu archiducele Albrecht in frunte sustiene, ca in urma atitudinei perfide si ecuivoca a gubernulu turcescu si in urma luptelor avute, o conventiune séu unu tractatu au devenitu unu cel ilusoriu si inoportunu. Acea partida, care in urma victoriei dela Serajevo isi pórtá capulu fórté susu si isi simte influinti'a sa crescéndu, pledésca pentru aneacsarea si organizarea militara a Bosniei si a Hertiegovinei cu dreptulu de cucerire pe care 'si lau castigatu imperatulu Austro-Ungariei in urma sangelui versatu pâna acuma. Lupt'a intre aceste doua pareri se dice a fi fórté inversiunata si nu fara cuventu se afirma, ca in fine partid'a militara va invinge resistinti'a comitelui de Andrassy, despre care se vorbeste, ca isi ar fi si datu demissiunea. De si acésta se desminte din partea foiloru oficióse, care isi primescu inspiratiunile din cabinetulu comitelui de Andrassy, totusi tonulu in care o facu nu este destulu de categoricu pentru ca se fia in stare se risipésca ori ce temeri in privinti'a acésta. Din contra am veditu diare din cele mai fidele ale comitelui Andrassy, precum sunt „Pester Lloyd“ si „Fremden Blatt“ din Vien'a publicandu articoli totu atatu de vehementi si atacatori ai persónei si ai politicei comitelui Andrassy ca si cele opositionale. Presimtu óre siórecii, ca vasulu se cufunda? Ca urmatoru presuntivu alu comitelui de Andrassy se numeste comitele Alfred Potocky, fostu ministru in cabinetulu Hohenwart-Jiricek si actualu gubernatoru

alu Galitiei. Acésta denumire ar insemna cadere dualismulu, alu carui contrariu declarat si di principiu este comitele Potocky. Acésta atat nemtii centralisti precum si ungerii o sciu pre bine, din care cauza ei si combatu din respotere aceea candidatura, care pentru ei numai simpatie nu póte se fia. Ei presimtu, ca acuma le va veni rendulu se vorbésca si acelu factoriu pe care ei iau creditu muti si paralisati pentru totudéauna adeca a nationalitatiloru desmostenite si trantite la parete in anulu dualismulu 1867. La acésta se reduce si prin acésta isi afla ecplicare si nefundatele insinuari si acusari ce se arunca din parte foiloru ungeresti la adres'a partidei militare, afirmandu ca eesista o conspiratiune formala intre „generalii slavi“ ai armatei de ocupare, in contra generalulu ungurescu Szapári pe care lau tramis intr'o cursa, ilu lasa fara ajutoru si in voi'a ceriulu si a sórtei, pentru ca asia se ilu comprimita inaintea monarchulu si prin elu si elementulu ungurescu. Se inteielege ca toate aceste insinuari nu sunt decat productulu fantasiei loru aprinse si a nedumeriloru de care sunt cuprinsi. Déca au compromis cinea caus'a unguresca, apoi aceea o au facutu singuri si numai domni ungeri in totu decursulu resbelulu ruso-turcu, prin meetingurile turcofile, prin dejucatu invasiune a secuiloru in Romani'a, prin spargere de ferestri la ministrulu Tisza si acuma in urma prin renitenti'a. pe care o au manifestatu doua din cele mai principale comitate ale Ungariei in contra recivitiuniloru, in urma careia renitentulu vice-comite Eoldvary au si fostu destituitu si datu in cercetare disciplinara. Acestea sunt probe, cari ilustrésca in lumina bengalica multu laudatulu patriotismu alu ungeriloru inaintea Europei intregi, a acelu patriotismu cavalerescu, care odinióra culminat in aprocrifa si contestata esclamaré de: se murimu pentru regele nostru Mari'a Teresia si'a. Déca vomu compara atitudinea si purtare multu defaimatiloru slavi si romani cu aceea a ungeriloru, apoi resultatulu nu va fi nicidecum in defavorulu acelora. In tempuri grele se cumose si se probésca amicii precum si patriotii adevérati.

In marele consiliu de resbelu care s'au tienut in 22 Aug. la Vien'a subtu presiedinti'a ministrulu de resbelu comitele Bylandt intre altele s'au decisu, ca trupelor mobilisate de aci inainte se se platésca si sold'a de campanie, capitani si ofitieri cumpere calu de calaritu si déca calulu va cadu in lupta, se li se dea altulu pe spesele statulu in fine, ca anulu acesta oficiariloru, cari au luat parte la campanie se li se socotésca la pensionare loru in locu de doui, in poterea noiei legi de pensionare. Prin dispositiunile acestea se recunósc in fine in modu oficiosu ca Austro-Ungari'a se af in stare de resbelu. Interesanta si fórté caracteristica este si dispositiunea luata ca trupele de honvedu mobilisate se pórté pe capu in locu de chipiul rosu ungurescu, celu vinatu alu armatei de lini subtu cuventu ca se nu ofere inamiculu unu obiect de tinenta prea batatoriu la ochii. Din acelési motive maie poimaine li se voru schimba si pantaloni cei rosii cu cei vineti, cu atatu mai multu, ca precum dicu amicii generalulu Szapáry, unulu di momentele nu neinsemnate ale nereusitei insarcinaru sale primite, au fostu inpedecarile de care au suferitu trupele de subtu comand'a sa, din caus'a pantaloniloru celoru strimti ungeresti?! Asia vedu se chiertuescu dieci de milióne cu adjustarea unu armate si apoi candu este tramisa in campanie, se arata, ca aceea adjustare este nepractica si periculósa pentru ca inamiculu te vede dela distantia mare din caus'a coloriloru deschise si batatóre la ochi. Din noua echipare a honvediloru resulta si aceea ca ei se astépta a fi tramisi preste fruntarie, de legea loru organica dice, ca aceste trupe se voru intrebuintia numai spre siguranti'a si apărare interna a tíerei. Acésta trupa virgina sta gata de se primésca botezulu de sange.

De pe campulu de resbelu n'au mai sosit nici-o scire importanta. Luptele viitoare probabil ca voru avea locu la Novi-Bazar unde s'au retras si cele 13.000 insurgenti care au scapatu di Serajevo.

Din Serbi'a se semnalésca o crisa ministeriala care in inpregiurarile actuale póte si fia de o mare influentia asupra desvoltarei ulterióra a actiunei politice si militare a gubernulu austro-ungaru in orientu. Intregu cabinetulu serbescu isi au datu demissiunea care au si fostu primita. Principele Milanu insarcinatu cu compunerea noului cabinetu pe o Ristici. — Intre Serbi si Arnauti au avutu locu ciocnire seriósa, in urma careia au caditu morti si raniti din ambele parti. Totu semne de pacea promisa prin tractatulu dela Berlinu!

